

Lietuvos Respublikos Seimo Teisės ir teisėtvarkos komitetui

2020 m. birželio 17 d.

DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS LOBISTINĖS VEIKLOS ĮSTATYMO NR. VIII-1749 PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO NR. XIIIIP-4949

Asociacija „Investors’ Forum“, Lietuvos pramonininkų konfederacija ir Lietuvos verslo konfederacija (toliau – Verslo organizacijos) kreipiasi į LR Seimo Teisės ir teisėtvarkos komitetą dėl Lietuvos Respublikos lobistinės veiklos įstatymo Nr. VIII-1749 pakeitimo įstatymo projekte Nr. XIIIIP-4949 (toliau – Įstatymo projektas) numatytų Lobistinės veiklos įstatymo taikymo išimčių, kurios užkirs kelią pagrindinio Įstatymo projekto tikslo – poveikio darymo teisėkūrai išviešinimo – įgyvendinimui.

Nors Įstatymo projekto aiškinamajame rašte nurodyta, jog Įstatymo projektu siūloma aiškiau sureguliuoti ir išplėsti įstatymo taikymo sritį, siekiant apimti visas veiklas, kurios pagal turinį laikytinos lobistine veikla, projekto 7 straipsnis numato itin daug įstatymo taikymo išimčių. Numatyta, jog Lobistinės veiklos įstatymas nebūtų taikomas nevyriausybinėms organizacijoms, kaip jos apibrėžtos Lietuvos Respublikos nevyriausybinių organizacijų plėtros įstatyme (toliau – NVO), religinėms bendruomenėms ir bendrijoms, kaip jos apibrėžtos Lietuvos Respublikos religinių bendruomenių ir bendrijų įstatyme, viešiesiems juridiniams asmenims, tiesiogiai nurodytiems specialiuose įstatymuose. 7 straipsnis taip pat numato, jog lobistine veikla nebūtų laikoma asmenų veikla, kai jie dalyvauja viešuose susitikimuose, posėdžiuose, juridinio asmens pareikšta nuomonė dėl teisėkūros, konsultavimosi su visuomene metu gauti pasiūlymai ir vertinimai pagal Teisėkūros pagrindų įstatymą.

Verslo organizacijos visada nuosekliai pasisakė už skaidrią teisėkūrą, todėl pritaria Įstatymo projekto siekiui aiškiau reglamentuoti lobizmo procesus bei užtikrinti teisėkūros proceso viešumą. Vis dėlto, manome, jog siekiant šių tikslų **privalu užtikrinti visų subjektų, kurie siekia daryti įtaką politikos formavimui ir sprendimų priėmimo procesui, vienodą reguliavimą, nesudarant išskirtinių sąlygų atskiriems subjektams.**

Todėl negalime sutikti su Įstatymo projekte numatytomis įstatymo taikymo išimtimis, nes jas priėmus teisėkūros procese dalyvaujančių ir įtaką politikos formavimui ir sprendimų priėmimo procesams siekiančių daryti subjektų veikla būtų skirtingai reguliuojama, be to, daliai interesų grupių būtų sudarytos sąlygos ir toliau daryti įtaką teisėkūrai nedeklaruojant lobistinės veiklos. Pažymėtina, kad Įstatymo projektu siūlomas reguliavimas sukurtų skirtingą reguliavimą įprastoms asociacijoms bei asociacijoms, turinčioms specialiuosius įstatymus, nors visos asociacijos savo prigimtimi, veiklos tikslais bei juridinio asmens formos nulemtais ypatumais yra iš esmės vienodos. Be to, NVO būtų suteiktos išskirtinės dalyvavimo teisėkūros procesuose teisės – netaikoma pareiga deklaruoti poveikį teisėkūrai, nors tiek NVO, tiek asociacijų dalyvavimas teisėkūros procesuose turėtų būti vertinamas kaip natūrali ir būtina demokratinio sprendimų priėmimo proceso dalis.

Svarbu paminėti, jog Europos Sąjungos Ministrų Tarybos rekomendacijose dėl lobizmo (2017 m. kovo 23 d.) nurodyta, jog, apibrėžiant lobizmo sąvoką negalima daryti skirties tarp lobistų ir ne lobistų remiantis tuo, kokių tikslų užsiimant lobistine veikla siekiama. Rekomendacijose nurodoma, jog lobistu laikomas bet kuris fizinis ar juridinis asmuo, kuris užsiima lobistine veikla viešųjų sprendimų priėmimo proceso metu, nepriklausomai nuo to, ar siekiama privačių, viešų ar kolektyvinių tikslų. Lobizmo sąvoka, remiantis šiomis rekomendacijomis, apima tiek pelno verslui siekiančius lobistus, tiek pilietinės visuomenės organizacijas, kurių veikla atliepia viešąjį interesą. Nors šių grupių interesai skirtingi, jos abi siekia daryti įtaką sprendimų priėmėjams ir gauti iš to naudos (kad ir kokie išsikelti tikslai būtų)¹.

¹ES Ministrų Tarybos rekomendacijos dėl lobizmo.

<https://search.coe.int/cm/Pages/result_details.aspx?ObjectId=09000016806f4fbf>

Siekiant užtikrinti, jog visos interesų grupės turėtų lygiavertes galimybes dalyvauti teisėkūros procese bei būtų užtikrinamas poveikio darymo teisėkūrai skaidrumas ir atsekamumas, siūlome atsisakyti Įstatymo projekto 7 str. numatytų Lobistinės veiklos įstatymo taikymo išimčių.

Dėl to siūlome pakeisi Įstatymo projekto 7 straipsnį ir išdėstyti jį taip:

„7 straipsnis. Veikla, kuri nelaikoma lobistine

Lobistine veikla nelaikoma:

1) viešosios informacijos rengėjų, skleidėjų, jų dalyvių, žurnalistų veikla renkant, rengiant, skelbiant ir skleidžiant viešąją informaciją pagal Lietuvos Respublikos visuomenės informavimo įstatymą;

2) asmenų veikla, kai jie valstybės ir savivaldybių institucijų ar įstaigų iniciatyva ir kvietimu atlygintinai ar neatlygintinai kaip ekspertai ar specialistai dalyvauja susitikimuose, posėdžiuose, pasitarimuose teisės aktų projektams rengti pagal Lietuvos Respublikos teisėkūros pagrindų įstatymą;

3) valstybės politikų, valstybės pareigūnų ar valstybės tarnautojų veiksmai inicijuojant, rengiant, svarstant teisės aktų projektus ir priimant teisės aktus, atliekami pagal teisės aktų nustatyta tvarka jiems suteiktas pareigines funkcijas, ir kitų asmenų, kurie pagal teisės aktų nustatyta tvarka jiems suteiktas pareigines funkcijas dalyvauja rengiant, svarstant ir priimant teisės aktus, veikla;

4) konsultavimosi su visuomene metu gauti pasiūlymai ir vertinimai pagal Teisėkūros pagrindų įstatymą;

5) peticijos, referendumo, piliečių įstatymų leidybos iniciatyvos teisės įgyvendinimas atitinkamai pagal Lietuvos Respublikos peticijų įstatymą, Lietuvos Respublikos referendumo įstatymą ir Lietuvos Respublikos piliečių įstatymų leidybos iniciatyvos įstatymą;

6) fizinio asmens pareikšta nuomonė dėl teisėkūros, išskyrus atvejus, kai fizinis asmuo sistemškai ir nuolat rengia teisės aktų projektus ir siūlo inicijuoti šių teisės aktų projektų svarstymą teisės aktų nustatyta tvarka ir kai šie teisės aktų projektai rengiami atstovaujant ne savo asmeniniam interesui; ~~juridinio asmens pareikšta nuomonė dėl teisėkūros, išskyrus atvejus, kai juridinis asmuo parengia konkretų teisės akto projektą ir siūlo inicijuoti šio teisės akto projekto svarstymą teisės aktų nustatyta tvarka arba nuomonę dėl teisėkūros reiškia juridinis asmuo, kuris atstovauja ir (ar) vienija verslo tikslų siekiančius juridinius asmenis; viešųjų juridinių asmenų, nevyriausybinių organizacijų, religinių bendruomenių ir bendrijų pareikšta nuomonė dėl teisėkūros, išskyrus atvejus, kai šie asmenys rengia teisės aktų projektus ir siūlo inicijuoti šių teisės aktų projektų svarstymą teisės aktų nustatyta tvarka;~~

~~7) viešųjų juridinių asmenų, tiesiogiai nurodytų specialiuose įstatymuose, veikla, tenkinanti viešąjį interesą;~~

8) asmenų veikla, kai jie dalyvauja viešuose susitikimuose, posėdžiuose, pasitarimuose, kituose viešuose renginiuose ir (ar) renginiuose, kurie viešai transliuojami;

9) asmenų veikla, kai jie viešai skleidžia informaciją visuomenės informavimo priemonėje;

10) politinių partijų, kaip jos apibrėžtos Lietuvos Respublikos politinių partijų įstatyme, veikla;

~~11) viešosios naudos nevyriausybinių organizacijų, kaip jos apibrėžtos Lietuvos Respublikos nevyriausybinių organizacijų plėtros įstatyme, veikla;~~

~~12) religinių bendruomenių ir bendrijų, kaip jos apibrėžtos Lietuvos Respublikos religinių bendruomenių ir bendrijų įstatyme, veikla bendradarbiaujant su kompetentingomis valstybės institucijomis švietimo, kultūros, šeimos, socialiniais, dorovės bei žmogaus orumo apsaugos klausimais.“~~

Asociacijos „Investors‘ Forum“ vykdomoji direktorė

Rūta Skyrienė

Lietuvos pramonininkų konfederacijos vykdomasis direktorius

Ričardas Sartatavičius

Lietuvos verslo konfederacijos prezidentas

Andrius Romanovskis